

Tételtotó

Aligha valószínű, hogy mostanában központi érettségi tétel lesz a „proletárköltőből”. Várható, sőt kiszámítható, hogy egyszer csak őt is utoléri az új hatalom szellemi nagytakarítása. Ma még József Attila születésnapját szenteljük a költészet ünnepének, de előbb-utóbb találnak majd méltóbbnak tartott poétát nála. Végül is, hogy jön ahhoz egy hajdani párttag — mit ne mondjak: kommunista —, hogy maradandó életművet hagyjon hátra? Mit keres egy „nemzetietlen szegényrezsím házi poétája” — a Kereszténydemokrata Néppárt Heves megyei elnöke illetve e Kazinczy-díjas áruvédjeggyel a napokban — a demokratikus, mélyen nemzeti rendszer példaképei között?

Valamikor a mosónő fiára is rákerül a sor, s a többi klasszikus eszmeisége is bizonyára megmérítik a jelenlegi hatalom mérlegén. Ady Endrét még védik istenes versei, de valakinek nyilván szemet szúr: miért írhatta ez a „kunfajta nagyszemű legény”, hogy „sose hull le a vörös csillag”? Politikusnak ez a tévedés talán megbocsátható. No de egy poétának?

Ismerősöm fia érettségire készül. Meséli, hogy az egész végzős évfolyam a központi irodalomtételre találgatja. Készítettek egy írásos közvélemény-kutatást a negyedikesek között, hogy ki mire számít. Csoóri, Csurka és Csengey szerepelt az első helyen. Őket követte Sütő András.

Ismerősöm gyereke Konrád Györgyöt és **Eörsi Istvánt** is tüzetesen olvassa. Szerinte nem lehetetlen, hogy az ő műveiből választ majd a bizottság. Irodalmi érdemeiken túl talán azért is — okoskodik a fiú —, hogy a liberális ellenzék képviselőire haragítsák a készületlen, rosszul számító diákokat.

A magyar költészettől sohasem állt távol a politika. A politika azonban — természeténél fogva — mindig távol állt a költészettől. Még akkor is, ha minden hatalomnak voltak kedvenc, kitüntetett klasszikusai. E hatalmak működéséért persze az érintett klasszikusok nem felelhetnek.

Mint ahogy azokért sem, akik őket megtagadják.

Hajba Ferenc